



رام - هفدهم مهر

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

هفدهم مهر

روز جمعه هفدهم مهر ماه سال ۱۲۸۷ (۱۳ رمضان ۱۳۲۶ق) ستارخان که رهبری نیروی مقاومت مشروطه خواهان در تبریز را بر عهده داشت، با حسین خان باغبان را با دویست مجاهد به رویارویی با سپاه مهاجم ماکویی گسیل کرد و ایشان هواداران محمدعلی شاه را در نبرد کاروانسرا درهم شکستند. در سال ۱۳۱۴ نمایندگان ایران و ترکیه و عراق در ساختمان نمایندگی ایران در ژنو گرد آمدند و پیش نویس عهدنامه‌ی عدم تعرض و حل اختلاف مسالمت‌آمیز بین سه کشور را تهیه کردند. ترکیه و عراق در این هنگام کشورهای نوپا بودند که کمتر از بیست سال از تاسیس سان می‌گذشت.

روز پنجشنبه هفدهم مهر سال ۱۳۳۱ مظفر بقایی در نشستی لب به بدگویی تند از حسین ملک و مکی گشود و این نشانه‌ی شکاف در میان هواداران دکتر مصدق بود. شش سال بعد در ۱۳۳۷ شیخ محمود شلتوت رئیس الازهر فتوا داد که پیروی از مذهب جعفری مجاز است. در ۱۳۴۱ هم شماری از مراجع تقلید جداگانه طی تلگراف‌هایی از شاه خواستند تا نسبت به لغو قانون انتخابات ایالتی و ولایتی اقدام کند. در همین



روز حریق بزرگی در منطقه نفتی البرز به وقوع پیوست که شعله‌های آن از هفتاد متری مشاهده می‌شد. در سالهای اخیر هم به سال ۱۳۹۱ نیروهای متعصب طالبان کوشیدند یک دختر دبیرستانی پاکستانی به نام ملاله یوسفزی که با تعصب مذهبی مخالفت می‌کرد را به قتل برساند ، اما موفق نشدند و

برعکس شهرتی جهانی را برای ملاله به ارمغان آوردند (تصویر روبرو).



قلمروهای سیاسی سریلانکای قدیم



شارلمانی و کارلومان

هفدهم مهر در تاریخ سیاسی جهان بسیار پر حادثه بوده است. در ۱۴۷ هجری خورشیدی شارلمانی همراه با کارلومان اول به پادشاهی فرانکها برگزیده شد، در ۶۴۳ پادشاهی کاستیل شهر جرز که از پانصد سال پیش در دست مسلمانان بود را فتح کرد، در ۸۹۳ لویی دوازدهم شاه فرانسه با ماری تودور ازدواج کرد و در ۹۷۳ غارتگران پرتغالی در فرجان نبرد دانتور بر پادشاهی گندی در سریلانکا پیروز شدند و این دولت را از میان بردند.

تا یک قرن بعد گرانیگاه درگیری‌های اروپا از جنوب به شمال منتقل شده و با استعمار گره خورده بود. در ۱۰۸۷ پتر کبیر در نبرد لسنایا سوئدی‌ها را شکست داد. در این نبرد روسها بیست و پنج هزار سرباز داشتند که دو برابر ارتش سوئد بود و تلفاتشان هم دو برابر سوئدی‌ها بود. اما در نهایت اردوی سوئد و توپخانه‌شان را تصرف کردند. در ۱۱۱۹ استعمارگران هلندی شروع کردند به کشتار چینی تبارهای مقیم باتاویا و در نهایت ده هزار تن از ایشان را طی چند روز کشتند و جنگ داخلی دوساله‌ای را در جاوه آغاز کردند.



نبرد لسنایا

پس از آن چندین رخداد را داریم که به نوعی با روسها پیوند می‌خورد. در ۱۱۳۹ ارتش روسیه در جریان جنگهای هفت ساله برلین را گرفت، در ۱۲۳۳ در جریان جنگهای کریمه محاصره‌ی سباستوپل آغاز شد، و در ۱۳۱۳ الکساندر اول شاه یوگسلاوی (تصویر زیر) و لویی بارتو وزیر امور خارجه‌ی فرانسه در مارسی ترور شده و به قتل رسیدند. در ۱۳۲۲ استالین و چرچیل طی قرار و مدارى مخفی که به «توافق



درصدها» شهرت یافت، کشورهای بازمانده از امپراتوری عثمانی را از نو بین خود تقسیم کردند. به این شکل ۹۰٪ یونان نصیب بلوک غرب شد و شوروی‌ها نیمی از لهستان و کل رومانی را به دست آوردند. یک رخداد بی ربط به روسها هم این که در ۱۳۲۱ انگلستان به استرالیا خودمختاری داد.

دهه‌های پس از جنگ جهانی دوم با تغییر مدار خشونت از اروپا به آمریکای لاتین و خاور دور مصادف بود. در ۱۳۲۹

دولت کره‌ی جنوبی پس از بیرون راندن مهاجمان کره‌ی شمالی از گویانگ گنوم‌جنونگ به تعقیب متهمان به

همکاری با کمونیستها روی آورد و طی چند روز ۱۵۳ غیرنظامی را به این جرم کشتار کرد، در ۱۳۴۶ ارنستو چه گوآرا در بولیوی اعدام شد، و در ۱۳۴۹ خمرهای سرخ در کامبوج قدرت را به دست گرفتند و با الهام از ایدئولوژی کمونیستی عجیب و غریبشان یک چهارم تا یک سوم جمعیت کشورشان را تا سه سال بعد به قتل رساندند (دو تصویر زیرین). در ۱۳۶۲ در جریان دیدار رئیس جمهور کره‌ی جنوبی از برمه، بمبی در رانگون منفجر شد که چهار تن از وزیران کره‌ای و شماری از مقامات برمه‌ای را به قتل رساند اما رئیس جمهور کره چون دو هوان جان سالم به در برد.



در این بین دو رخداد طبیعی هم قرار می‌گیرد. در سال ۹۸۳ یک ابرنواختر در کهکشان راه شیری پدید آمد، و در ۱۱۶۹ زلزله‌ی شدید در الجزایر به مرگ سه هزار تن و ویرانی شهرها انجامید.

조선글 한글

از زمره‌ی رخدادهای فرهنگی این روز یکی آن که در سال ۸۲۵ هجری

خورشیدی خط هانگول در کره شکل گرفت و مردم این سرزمین نویسا شدند.

این خط امروز خط رسمی کره‌ای محسوب می‌شود. مردم کره تا پیش از این

تاریخ نانویسا بودند و افراد باسوادشان با زبان و خط چینی مطلب می‌نوشتند و تمام متون نوشته شده به

زبان کره‌ای طی پانصد و هفتاد سال پیش تا امروز پدید آمده است. در ۱۰۸۰ مدرسه‌ی عالی کانکتیکات تاسیس



شد، و این نهاد بعدتر به دانشگاه بیبل بدل شد. در ۱۲۱۳ هم خط راه آهن دوبلین به کینگزتاون که اولین قطار ایرلند بود گشایش یافت. هفدهم مهر در تاریخ برده‌داری غربیان هم روز مهمی بوده است. چون در ۱۰۱۴ راجر ویلیام بنیانگذار مهاجرنشینی رودآیلند (تصویر روبرو) به خاطر مخالفت با مجازات بددینان و مقاومت در برابر غصب زمین‌های سرخپوستان به بی‌دینی متهم شد و از مهاجرنشینی ماساچوست بیرونش کردند! در ۱۲۰۳ هم برده‌داری در کوستاریکا الغا شد.

در این روز رخدادهای پراکنده‌ی دیگری هم واقع شده است. مثلاً در ۱۲۵۳ به دنبال عهدنامه‌ی برن اتحادیه‌ی عمومی پست شکل گرفت، در ۱۳۱۵ نیروگاه سد هوور شروع به تولید برق کرد، و در ۱۳۵۹ پاپ ژان پل دوم و دالای لاما در واتیکان دیدار کردند و دست دادند! در ۱۳۶۰ هم مجازات اعدام در فرانسه الغا شد.



جان لنون



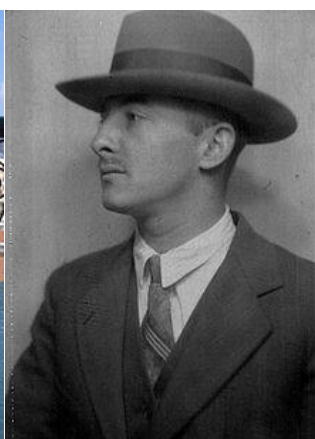
نیکولای بوخارین در کنار استالین



کامیل سن سائین

برخی از نامدارانی که در این روز متولد شدند عبارتند از: کامیل سن سائین آهنگساز فرانسوی (۱۲۱۴)، آلفرد دریفوس افسر یهودی فرانسوی (۱۲۳۸)، نیکولای بوخارین نظریه‌پرداز بلشویک (۱۲۶۷)، جوزف فریدمن مخترع نی نوشیدن (۱۲۷۹)، جان لنون خواننده (۱۳۱۹)، و دیوید کامرون نخست وزیر انگلستان (۱۳۴۵).

در هفدهم مهر سال ۲۷۱ هجری خورشیدی ابو عیسی محمد بن عیسی ترمذی محدث و مورخ ایرانی درگذشت. در میان رفتگان دیگر این روز می‌توان از این افراد نام برد: جوزف پیلاتس ایجاد کننده ورزش پیلاتس (۱۳۴۶)، مرگ آرتم میکویان (۱۳۴۹)، اسکار شیندلر (۱۳۵۳) صنعتگر چک و کارخانه‌دار نازی که یهودیان را در کارخانه‌اش به کار می‌گرفت و به این ترتیب به رواتی جان ۱۲۰۰ یهودی را نجات داده بود، و ژاک دریدا فیلسوف فرانسوی (۱۳۸۳).



Portrait of Joseph B. Friedman, no date.

جوزف فریدمن و اختراع مهمش

دیوید کامرون

اسکار شیندلر